

CZU: [631.164.23+338.439:005.915](478)

UDC: [631.164.23+338.439:005.915](478)

GESTIUNEA ACTIVELOR CIRCULANTE DIN SECTORUL AGROALIMENTAR: ANALIZĂ EFECTUATĂ PE BAZA STUDIULUI REALIZAT ÎN CADRUL SRL „RIST”

Conf. univ. dr. Dumitru TRACI,
Republica Moldova
dtrach.72@mail.ru

ORCID: 0000-0002-6575-5725

Prof. univ. dr. hab. Aurelia LITVIN, UTM
aurelia.litvin@gmail.com

ORCID: 0000-0003-3756-0856

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2024.127.059>

MANAGEMENT OF CURRENT ASSETS IN THE AGRI-FOOD SECTOR: ANALYSIS BASED ON THE STUDY CARRIED OUT WITHIN SRL “RIST”

Assoc. Prof. PhD Dumitru TRACH,
Republic of Moldova
dtrach.72@mail.ru

ORCID: 0000-0002-6575-5725

Professor Dr. Hab. Aurelia LITVIN, UTM
aurelia.litvin@gmail.com

ORCID: 0000-0003-3756-0856

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2024.127.059>

Organizarea procesului de producție necesită disponibilitatea unor resurse adecvate: materiale, umane și financiare. Lipsa sau excesul oricăreia dintre acestea afectează rezultatele finale ale întreprinderii. Prin urmare, sarcina managementului este de a asigura cantitatea necesară, combinația optimă și utilizarea eficientă a resurselor respective.

Gestionarea activelor circulante necesită o atenție deosebită, deoarece acestea pot fi transformate în lichidități doar în termen scurt, de un an. Aceasta se referă, în primul rând, la întreprinderile din sectorul agricol, datorită caracterului sezonier al producției lor.

În prezentul articol, problema sus-menționată este examinată în baza activității SRL „RIST”, din raionul Rîbnița, care se menține pe piața agricolă de mai bine de 20 de ani și are în folosință peste 8 mii de hectare de teren arabil. Informațiile, datele colectate au fost suficiente pentru analizarea și identificarea principalilor factori, care au un impact decisiv asupra situației financiare a întreprinderii.

Cuvinte-cheie: gestiune financiară, active circulante, sector agroalimentar, creanțe de încasat, situație financiară.

JEL: Q01, Q12, Q14.

The organization of the production process (cultivation) of products requires the availability of appropriate resources: material, labour and financial ones. The shortage or surplus of any of them affects the final results of the enterprise's activities. Therefore, the management task is to ensure their necessary number, optimal combination, and effective use.

The management of current assets requires special attention, as they are more volatile. First of all, this applies to agricultural organizations due to the seasonal nature of their production.

In the proposed article, this problem is considered on the example of the SRL “Rist” from Rybnita district, which has been operating in the agricultural market for more than 20 years and has more than 8 thousand hectares of arable land in use. This is a sufficient basis for analysing and identifying the main factors that have a decisive impact on the financial state of the enterprise.

Keywords: financial management, current assets, agri-food sector, receivables, financial situation.

JEL: Q01, Q12, Q14.

Introducere

Activele circulante reprezintă cea mai importantă parte a resurselor sectorului agricol. Acestea includ: stocuri, resurse monetare, investiții financiare curente, conturi de creanță. Numărul, structura și starea acestora afectează direct activitățile întreprinderii. Deficitul uneia dintre resurse perturbă ritmul producției, în timp ce surplusul duce la deturnarea resurselor monetare din circulație. În cele din urmă, toate aceste procese reduc eficiența managementului.

Gestionarea eficientă a activelor circulante va fi asigurată numai prin monitorizarea și analiza sistemică a structurii și dinamicii acestora, ceea ce va face posibilă identificarea cauzelor ce influențează eficiența lor [1].

În practica analitică, se folosesc diverși indicatori ce caracterizează starea și modul de utilizare a activelor circulante: indicatori ai suficienței (insuficienței) surselor circulante proprii; indicatori de lichiditate și solvabilitate; indicatori ai cifrei de afaceri a activelor circulante [2].

Scopul acestei cercetări este ca, în baza analizei modului de gestionare a activelor circulante, deținute de SRL „RIST”, din raionul Rîbnîța; rezultatelor financiare; conținutului și structurii activelor circulante, cu determinarea indicatorilor cifrei de afaceri a acestora – să se identifice problemele cu privire la gestionarea activelor circulante ale întreprinderilor din regiunea în cauză și să se propună soluții și măsuri de prevenire a efectelor ce pot avea un impact negativ asupra veniturilor și a stării financiare, în general, atât a întreprinderii examinate, cât și a altor entități ce activează în sectorul agroalimentar din regiune.

Metodologia cercetării: metode și tehnici

În procesul de cercetare au fost utilizate abordări sistemice, orientate spre programe, metode de observație științifică, analiză, grupare, comparare, generalizare științifică și prognoză, care au permis studierea problemelor de gestionare a capitalului circulant al întreprinderii SRL „RIST” și formularea concluziilor pentru

Introduction

Current assets are the most important part of the resources of agricultural organizations. They include stocks, monetary resources, short-term financial investments, accounts receivable. Their number, structure and state directly affect the enterprise's activities. The shortage disrupts the rhythm of production, the surplus leads to the diversion of monetary resources from circulation. In the end, all this reduces the effectiveness of management.

Effective management of current assets will be ensured only with systematic monitoring and analysis of their structure and dynamics, which will allow identifying the causes that affect its (effectiveness) changes [1].

In analytical practice, various indicators are used that characterize the state and use of current assets: indicators of sufficiency (shortage) of own working capital; indicators of liquidity and solvency; indicators of current assets [2].

The purpose of this research is that, based on the analysis of the way of managing the current assets, owned by SRL “RIST”, Rybnita district, financial results, the content and structure of current assets, with the determination of their turnover indicators – to identify the problems regarding the management of current assets of enterprises in the region in question and to propose solutions, measures in order to prevent the effects that may have a negative impact on the income and financial status of both the examined enterprise and other companies, active in the agri-food sector in the region.

Research methodology: methods and techniques

In the course of the research, systematic and program-oriented approaches, methods of scientific observation, analysis, grouping, comparison, scientific generalization and forecasting were used, allowing to study the problems of working capital management of agro-industrial enterprises, namely SRL “RIST” and formulate conclusions for managerial decision-making. The research materials were the data of the organization's balance sheets for 2021-2022.

luarea deciziilor manageriale. Materialele de cercetare au inclus date din bilanțurile întreprinderii sus-menționate pentru anii 2021-2022.

Rezultatele obținute și discuții

Pentru analiza componenței și structurii activelor circulante și a rezultatelor financiare, datele inițiale sunt prezentate în tabelele 1 și 2.

Datele afișate în tabelul 1 indică calitatea activelor circulante. Nu există schimbări drastice în această situație, care ar putea reflecta anumite tendințe. Astfel, în anul 2022 s-a înregistrat: scăderea lucrărilor în curs de execuție, cu 3,9 puncte procentuale, care a fost cauzată de modificările în structura suprafețelor însămânțate (culturi de iarnă și de primăvară); reducerea soldurilor de mărfuri, cu 4,6 puncte procentuale, în legătură cu extinderea comerțului propriu cu amănuntul și cu ridicata. În același timp, s-a observat o creștere a soldurilor de produse, cu 5,1 puncte procentuale, care este reprezentată în totalitate de produsele vegetale (boabe de grâu, orz și porumb). De asemenea, creanțele au crescut cu 8 puncte procentuale (figura 1).

Obtained results and discussions

In order to analyse the state and structure of the current assets and financial results, the initial data are given in tables 1 and 2.

The data shown in table 1 indicate the current assets quality. There are no drastic changes in this situation, which reflects certain trends. Thus, in 2022, there was a decrease in work in progress by 3,9 p.p., which was caused by changes in the structure of the acreage (winter and spring crops); a decrease in goods residues by 4,6 p.p. due to the expansion of its own retail and wholesale trade. At the same time, there was an increase in product residues by 5,1 p.p., which is fully represented by crop production (wheat, barley and corn). Accounts receivable also increased by 8 p.p. (figure 1).

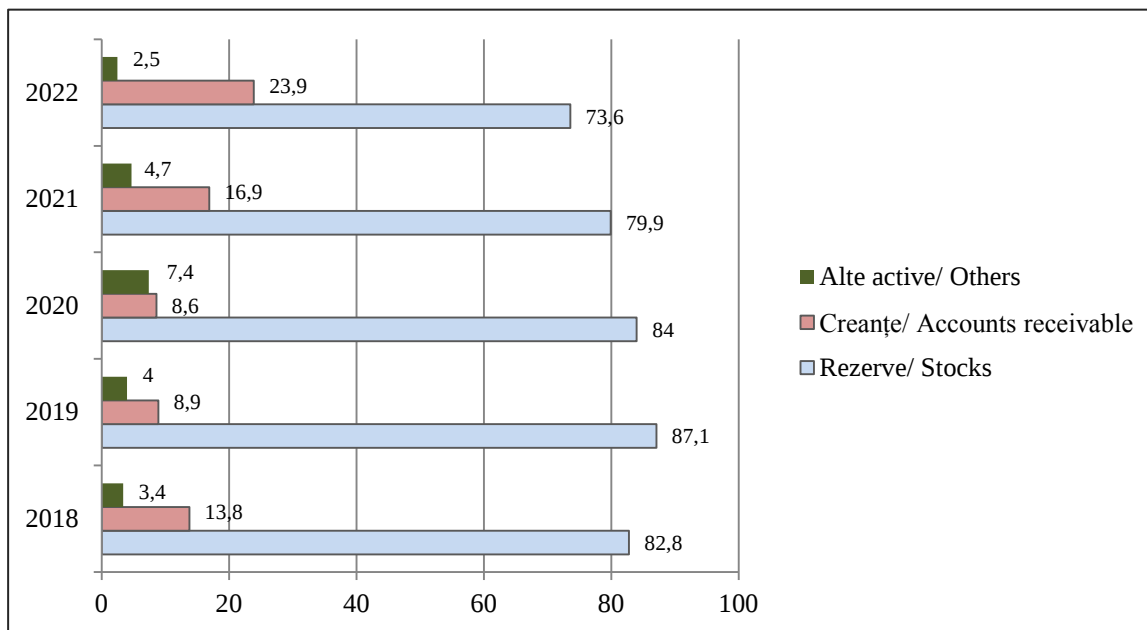


Figura 1. Structura activelor circulante pentru 2018-2022/

Figure 1. Chart of current assets turnover for 2018-2022

Sursa: elaborată de autori în baza situației financiare [3, 4]/

Source: developed by the authors on the basis of accounting statements [3, 4]

Tabelul 1/Table 1

**Conținutul și clasificarea activelor circulante pentru anii 2020-2022/
Contents and classification of current assets for the years 2020-2022**

Active circulante, mii de lei/ Current assets, thousand MDL	2020			2021			2022		
	La început de an/ As at the start of the year	La sfârșit de an/ At the end of the year	Greutatea specifică, %// Specific weight, %	La început de an/ As at the start of the year	La sfârșit de an/ At the end of the year	Greutatea specifică, %// Specific weight, %	La început de an/ As at the start of the year	La sfârșit de an/ At the end of the year	Greutatea specifică, %// Specific weight, %
Rezerve/Stocks	51107,2	36437,2	84,0	36437,2	61105,2	79,9	61105,2	96404,6	73,6
Inclusiv/Including :									
Materiale/ Materials	9356,0	8429,7	19,4	8429,7	10307,8	13,5	10307,8	13690,7	10,4
Producția în curs de execuție/Production in progress	12326,4	7707,4	17,8	7707,4	15828,7	20,7	15828,7	22088,0	16,8
Produse finite/Finished product	26642,3	18176,4	41,9	18176,4	29346,1	38,4	29346,1	57026,3	43,5
Bunuri/Goods	2782,4	2123,8	4,9	2123,8	5622,6	7,3	5622,6	3599,7	2,7
Active biologice curente/ Short-term biological assets	1774,7	1995,9	4,6	1995,9	2831,3	3,7	2831,3	3013,2	2,3
Creanțe/Claims	5232,4	3691,5	8,6	3691,5	12206,1	15,9	10206,1	31363,3	23,9
Numerar/Cash	539,7	1234,9	2,8	1234,9	349,4	0,5	349,4	274,4	0,2
Total active curente/Total current assets	58653,9	43359,5	100	43359,5	76491,9	100	76491,9	131055,6	100

Sursa: elaborat de autori în baza analizei situației economico-financiare a SRL „RIST” [3, 4]/
Source: developed by the authors based on the analysis of the economic and financial situation of SRL "RIST" [3, 4]

Tabelul 2/Table 2

Rezultate financiare/Financial results

Indicatori/ Indicators	2020		2021		2022	
	La început de an/ As at the start of the year	La sfârșit de an/ At the end of the year	La început de n/ As at the start of the year	La sfârșit de an/ At the end of the year	La început de an/ As at the start of the year	La sfârșit de an/ At the end of the year
Venituri din vânzări/ Sales revenue	95394,5	70946,9	70946,9	118804,6	118804,6	84980,3
Costul vânzărilor/ Cost of sales	73542,4	57475,8	57475,8	63812,5	63812,5	64661,0
Profitul brut/ Gross profit	-	13471,1	13471,1	54992,1	54992,1	20319,2

Sursa: elaborat de autori în baza analizei financiare a SRL „RIST” [3, 4]/
Source: developed by the authors based on the financial analysis of SRL "RIST" [3, 4]

Rezultatele financiare (tabelul 2) indică o scădere semnificativă a veniturilor din vânzări, cu 28,5% și a profitului, cu 63,1%.

După cum se știe, pentru a forma stocuri, întreprinderile folosesc fondurile proprii, care sunt, de obicei, numite capital de lucru net (CLN) sau capital propriu de lucru, a cărui valoare este calculată ca diferența între activele circulante (AC) și datoriile curente (Dts) [5]. La întreprinderea studiată, dinamica capitalului de lucru net, pentru perioada precedentă, a fost următoarea:

în/in 2021: $AC - Dts = 76491,9 - 36178,4 = 40313,5$ mii lei/thousand MDL;

în/in 2022: $AC - Dts = 131055,6 - 97615,4 = 33440,2$ mii lei/thousand MDL.

Din calculele de mai sus rezultă că, în 2022, s-a înregistrat o scădere a sumei disponibile în fondurile proprii, față de 2021, cu $(40313,5 - 33440,2) 6873,3$ mii lei. Aceasta înseamnă că valoarea respectivă a activelor circulante trebuia acoperită din contul resurselor financiare proprii. Totodată, este necesar de remarcat că lichiditatea și solvabilitatea întreprinderii depind de nivelul capitalului de lucru net.

Pentru a confirma această constatare, să calculăm raportul curent de lichiditate (total) – (Ct.l.):

$$\text{în/in 2021, Ct.l.} = \frac{AC}{Dts} = \frac{76491,9}{36178,4} = 2,1;$$

$$\text{în/in 2022, Ct.l.} = \frac{131055,6}{97615,4} = 1,3.$$

Astfel, scăderea capitalului de lucru net în 2022 a condus și la o scădere a ratelor curente de lichiditate, de la 2,1 în 2021, la 1,3 în 2022.

Starea activelor circulante și utilizarea lor a fost influențată foarte mult de rotația acestora (numărul de rotații, durata de rotație) [6].

În continuare, vom analiza calitatea gestionării activelor circulante în întreprinderea studiată, în contextul componentelor acestora: rotația activelor; rotația creanțelor; rotația stocurilor.

Datele inițiale pentru analiză sunt prezentate în tabelele 1 și 2.

The financial results (table 2) indicate a significant decrease: sales revenue decreased by 28,5%, profit by 63,1%.

As it is known, enterprises' own funds are used to form stocks, which are commonly called net working capital (NWC), or their own working capital, the value of which is calculated as the difference between current assets (CA) and short-term liabilities (StL) [5]. At the enterprise under study, the dynamics of the net working capital over the past period is as follows:

It follows from the above calculations that in 2022 there was a decrease in the amount of own funds compared to 2021 by $(40313,5 - 33440,2)$ MDL 6873,3 thousand. This means that this amount of current assets must be covered by own funds. It should be noted that the liquidity and solvency of the enterprise depend on the level of net working capital.

To confirm this conclusion, we calculate the current liquidity ratio (total) – (Rc.l.):

Thus, the decrease in the net working capital in 2022 also led to a decrease in the current liquidity ratios from 2,1 in 2021 to 1,3 in 2022.

The state of current assets and their use are greatly influenced by their turnover (number of turns, turnover duration) [6].

The analysis of the management quality of the current assets at the enterprise under study will be carried out in the context of their components: assets turnover; accounts receivable turnover; materials and stocks turnover.

The initial data for the analysis are given in tables 1 and 2.

Vom efectua calculele după cum urmează:

The calculations will be carried out as follows:

1. *Calculăm indicatorii ratelor de rotație a activelor, folosind formulele:*

1. *The indicators of the assets turnover are calculated using the formulas:*

$$a. \text{Rotația activelor/The assets turnover} = \frac{\text{Veniturile din vânzări/Sales revenue}}{\text{Valoarea medie a activelor/Average value of assets}};$$

b. Durata rotației activelor se calculează conform formulei:

b. The assets turnover duration is calculated using the formula:

$$\text{Durata de rotație/Assets turnover duration} = \frac{\text{Durata perioadei analizate/Analyzed period duration}}{\text{Rotația activelor/Assets turnover}};$$

2. *Vom calcula rotația creanțelor, folosind următorii indicatori:*

2. *Accounts receivable turnover is calculated using the following indicators:*

a. *Rotația creanțelor/The accounts receivable turnover=*

$$= \frac{\text{Veniturile din vânzări/Sales revenue}}{\text{Valoarea medie a activelor/Average amount of accounts receivable}};$$

b. Perioada de rambursare a creanțelor se va calcula conform formulei:

b. Repayment period of the accounts receivable is calculated using the formula:

$$\frac{\text{Durata perioadei analizate/Analyzed period duration}}{\text{Rotația creanțelor/Accounts receivable turnover}};$$

3. *Calculăm rotația stocurilor, utilizând formula:*

3. *Materials and stocks turnover is calculated using the formula:*

$$\frac{\text{Veniturile din vânzări/Sales revenue}}{\text{Valoarea medie a stocurilor/Average value of stocks}}.$$

Vom efectua calculele în tabelul 3, iar în figura 2 se poate analiza diagrama rotației activelor circulante.

The calculations are presented in the table 3 and in figure 2 we can analyze the rotation diagram of the circulating assets.

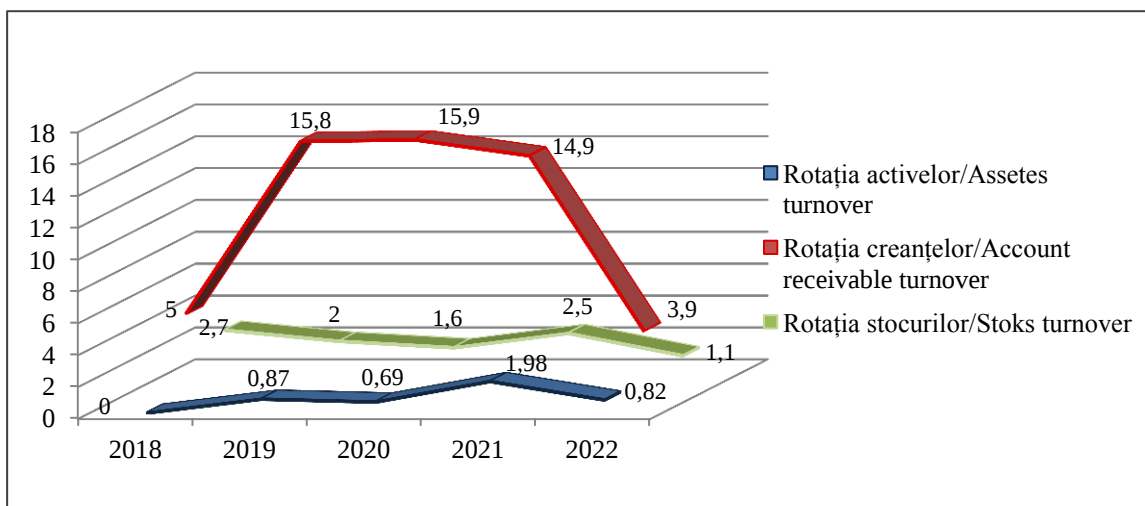


Figura 2. Diagrama rotației activelor circulante/
Figure 2. Chart of current assets turnover

Sursa: elaborată de autori în baza [3, 4]/**Source:** developed by the author in the basis [3, 4]

Tabelul 3/Table 3

**Calculul indicatorilor de rotație a activelor circulante/
Calculation of the turnover indicators of current assets**

Indicatori/ Indicators	2020	2021	2022
Rotația activelor/Assets turnover			
1. Rotația activelor/ Assets turnover	70946,958653,9+ +43359,5 /2 =0,69	118804,643359,5+ +76491,9 /2 =1,98	84980,376491,9+ +131055,6 /2 =0,82
Durata de rotație (zile)/ Turnover duration (days)	3600,69=521,7	3601,98=181,8	3600,82=439,0
Atragerea (eliberarea) de fonduri în circulație, mii de lei/ Attraction (release) of funds into circulation, thousand MDL	(521,7-413,8)197,1= =21267,1	(181,8-521,7)330,0 = -112167,0	(439,0-181,8)236,1= = 60724,9
Rotația creanțelor/Accounts receivable turnover			
2. Rotația creanțelor/ Accounts receivable turnover	70946,95232,4+ +3691,5 /2 =15,9	118804,63691,5+ +12206,1 /2 =14,9	84980,312206,1+ +31363,3=3,9 /2
Perioada de rambur- sare a creanțelor (zile)/ Repayment period of accounts receivable (days)	36015,9=22,6	36014,9=24,2	3603,9=92,3 zile
Rotația stocurilor/Materials and stocks turnover			
3. Rotația stocurilor/ Stocks turnover	70946,951107+ +36437,2 /2 =1,6	118804,636437,2+ +61105,2 /2 =2,5	84980,361105,2+ +96404,6 /2 =1,1
4. Inclusiv rotația producției finisate/ Including finished product turnover	70946,951107,2+ +364372 /2 =1,6	118804,636437,2+ +61105,2=2,5 /2	84980,361105,2+ +96404,6 /2 =1,1
5. Rotația activelor pentru o zi/ One-day asset turnover	70946,9360= =197,1 ani/years	118804,6360=330,0 t.r.	84980,3360= =236,1 ani/years

Sursa: elaborat de autori în baza situațiilor financiare [3,4]/**Source:** developed by the author on the basis of accounting statements [3,4]

Astfel, calculele indică faptul că în anul 2022, față de anul 2021, în Republica Moldova s-a înregistrat o scădere semnificativă a coeficientului de rotație a activelor circulante de la 1,98 la 0,82 rotații.

Thus, the calculations indicate that in 2022, compared with 2021, in the Republic of Moldova there was a significant decrease in the current assets turnover ratio from 1,98 to 0,82 rotations.

Ca urmare a încetirii vitezei de rotație a activelor circulante în 2022, au fost atrase în circulație fonduri suplimentare în valoare de 60.724,9 mii lei.

În anul 2022, un impact decisiv asupra rotației activelor în general, a fost exercitat de: creșterea, de aproape 2 ori, a stocurilor de produse finite și o scădere a rotației acestora de la 5,0 la 1,97 rotații, precum și de creșterea creanțelor de peste 2,5 ori și scăderea rotației de la 14,9 la 3,9 rotații. Există, de asemenea, o creștere semnificativă a perioadei de încasare a creanțelor, de la 24,2 zile în 2021 la 92,3 zile în 2022.

Reducerea rentabilității de rotație a capitalului circulant a influențat modificarea valorii profitului (ΔP), care se calculează după formula [7]:

$$\Delta P = P0 * \frac{Cro1}{Krobo} - P0,$$

unde: $P0$ – profit pentru perioada de bază;
 $Krobo$, $Kro1$ sunt coeficienții de rotație a capitalului circulant, pentru perioada de bază și, respectiv, de raportare.

As the result of the slowdown in the current assets turnover in 2022, additional funds in the amount of MDL 60,724.9 thousand were attracted into circulation.

The decisive impact on the assets turnover as a whole in 2022 was exerted by: an increase in stocks of finished products by almost 2 times and a decrease in their turnover from 5,0 to 1,97 turns, as well as an increase in accounts receivable by more than 2,5 times and a decrease in its turnover from 14,9 to 3,9 turns. There is also a significant increase in the repayment period of accounts receivable from 24,2 days in 2021 to 92,3 days in 2022.

The deterioration in working capital turnover had an impact on the change in the amount of profit (ΔP), which is calculated according to the formula [7]:

where: $P0$ – profit for the base period;
 $Rwct0$, $Rwct1$ are working capital turnover ratios for the base and reporting periods, respectively.

$$\begin{aligned} \Delta P &= 54992,1 \frac{0,82}{1,98} - 54992,1 = (54992,1 * 0,41) - 54992,1 = \\ &= -32445,3 \text{ mii lei/thousand MDL} \end{aligned}$$

Astfel, din cauza reducerii rotației capitalului circulant în 2022, întreprinderea a suferit o pierdere de profit în valoare de circa 32.445,3 mii de lei.

Principalul criteriu financiar de evaluare a eficienței gestiunii activelor circulante este rentabilitatea (Rac), care se calculează ca raportul dintre profitul brut (Pb) și costul mediu al activelor circulante (Cac) pentru perioada corespunzătoare, conform formulei [7]:

Thus, due to the deterioration in the working capital turnover in 2022, the company lost profits in the amount of MDL 32,445.3 thousand.

The main financial criterion for evaluating the effectiveness of the current assets use is profitability (Pca), which is calculated as the ratio of gross profit (Pg) to the average value of current assets (Ca) for the corresponding period according to the formula [7]:

$$Rac = \frac{Pb * 100}{Cac}.$$

În perioada analizată, acest indicator a avut următoarele valori:

During the analysed period, this indicator had the following values:

$$\begin{aligned} \text{în/in 2021, } Rac &= \frac{54992,1}{185655,5} * 100 = 29,6\%; \\ \text{în/in 2022, } Rac &= \frac{20319,2}{234597,1} * 100 = 8,7\%. \end{aligned}$$

Astfel, în perioada analizată, nivelul de profitabilitate a activelor circulante a scăzut de la 29,6% la 8,7%, ceea ce confirmă prezența unor probleme semnificative în gestionarea celei mai importante resurse.

Analiza efectuată indică existența unor probleme semnificative cu privire la gestionarea activelor curente ale întreprinderii, ceea ce afectează și stabilitatea financiară a acesteia. Managementul financiar ar trebui să acorde o atenție deosebită structurii activelor circulante și vitezei de rotație a acestora.

Astfel, în cadrul întreprinderii studiate, SRL „RIST”, ponderea cea mai mare în activele circulante o dețin: produsele finite – 43,5% și creanțele pe termen scurt – 23,9%. Scăderea vitezei de rotație a acestor două tipuri de active a condiționat încetinirea rotației activelor în general. Viteza de rotație a stocurilor a scăzut de la 5,0 la 1,97 rotații, iar cea a creanțelor de la 14,9 la 3,9 rotații.

Această situație ar trebui să fie atent monitorizată de către managementul financiar al întreprinderii, precum și de autoritățile statului. Problema constă în faptul că durata de viață a activelor unei organizații este influențată atât de factorii interni, cât și de cei externi.

Factorii interni includ: mărimea organizației; structura suprafețelor însămânțate; nivelul de cooperare în cadrul gospodăriei; sistemul de management al cheltuielilor; metodele de evaluare a stocurilor FIFO (First-In-First-Out) și LIFO (Last-In-First-Out); politica de prețuri, care, la rândul ei, depinde de calitatea gestiunii financiare a întreprinderii.

Factorii externi includ: specificul industriei; politica vamală; gradul de interes al statului pentru rezultatele activităților organizației; sistemul de reglementări reciproce; logistica transporturilor [7].

În situația actuală a complexului agro-industrial al regiunii, o influență decisivă asupra eficienței utilizării activelor circulante au avut-o următorii factori: creșterea stocurilor de produse vegetale și creșterea creanțelor.

Creșterea stocurilor de producție vegetală este influențată de cota acesteia în structura supra-

Thus, during the analysed period, the level of current assets profitability decreased from 29,6% to 8,7%, which also confirms the presence of significant problems in managing the most important resource.

The analysis shows that there are significant problems in the management of current assets of the organization, which affects its financial stability. Financial management should pay special attention to the structure of current assets and the speed of their turnover.

Thus, at the analysed enterprise SRL “RIST”, the largest share in current assets is occupied by: finished products – 43,5% and short-term accounts receivable – 23,9%. The decrease in the turnover of these two types of assets had a decisive impact on the slowdown in the turnover of assets as a whole. The turnover of finished products decreased from 5,0 to 1,97 turns, and the turnover of accounts receivable from 14,9 to 3,9 turns.

Such a situation should be under the close attention of the financial management of the organization, as well as government authorities. The problem is that the duration of the organization’s asset turnover is influenced by both internal and external factors.

Internal factors include: the scale of the organization; acreage structure; level of on-farm cooperation; cost management system; methods used to assess materials and stocks FIFO (First-In-First-Out) and LIFO (Last-In-First-Out); pricing policy, which in turn depends on the financial management quality. External factors include: the specifics of the industry; customs policy; degree of interest of the state in the results of the organization’s activities; mutual settlements system; transport logistics.

External factors include: the specifics of the industry; customs policy; the state’s degree of interest in the results of the organization’s activities; system of mutual regulations; transport logistics [7].

In the current situation in the agro-industrial complex of the region, the efficiency of the current assets use was decisively influenced

fețelor înșămânțate, care în ultimii ani a ajuns la 80% [8]. Persoanele ce închiriază terenuri procedează astfel în mod conștient, pentru a evita cultivarea unor culturi, care necesită un volum de muncă mai mare. Acest lucru duce la o creștere a volumului producției vegetale, care este de câteva ori mai mare decât capacitatea pieței interne ($\approx 15\%$). Într-o astfel de situație, cea mai mare parte a recoltei ar trebui procesată și utilizată pentru producerea de alimente finite (făină, paste făinoase etc.), ținând cont de nevoile pieței interne și, de asemenea, exportată pe piețele externe. Cu regret, activitatea ce se desfășoară, în prezent, în această direcție nu poate fi considerată suficientă.

Trebuie de remarcat faptul că structura actuală a suprafețelor înșămânțate are consecințe negative atât pentru întreprinderile agricole, cât și pentru dezvoltarea socio-economică a regiunii în ansamblu. Predominanța producției vegetale conduce la întreruperea procesului de rotație a culturilor și, în consecință la: deteriorarea fertilității solului; reducerea numărului de locuri de muncă; reducerea populației locale; migrația populației rurale către oraș (în prezent 70% din populația totală a regiunii locuiește în oraș) [8]; creșterea importurilor de produse alimentare (carne și produse lactate, legume, fructe, zahăr etc.); deteriorarea poziției financiare a întreprinderii, din cauza problemelor semnificative apărute în procesul de vânzare a materiei prime agricole; lipsa procesării interne profunde și a achizițiilor publice.

Creșterea producției unui anumit tip de materie primă agricolă, fără a lua în considerare cererea pentru aceasta, precum și problemele existente cu vânzarea produsului, de regulă, duc la o creștere nejustificată a stocurilor, pierderea calității în timpul depozitării sau imposibilitatea de utilizare a acestora, chiar și în calitate de hrană pentru animale și păsări. În cele din urmă, situația descrisă mai sus are un efect negativ asupra veniturilor și deteriorează starea financiară a întreprinderii.

Desigur, fermierii înșiși nu vor reuși să rezolve această problemă fără susținere din partea statului, în calitate de proprietar al pământului, de aceea trebuie luate următoarele măsuri:

by the growth of crop production stocks and accounts receivable.

The growth of crop production stocks is influenced by its share in the structure of the acreage, which in recent years has reached 80% [8]. Lessees of the land consciously do this, just to avoid growing labour-intensive crops. This leads to an increase in the volume of crop production, which is several times higher than the capacity of the domestic market ($\approx 15\%$). In such a situation, most of the harvested crop should be processed and used for the production of ready-made food products (flour, pasta, etc.), taking into account the needs of the domestic market, as well as exported to foreign markets, however, the work currently being carried out in these important areas cannot be considered sufficient.

It should be noted that the current structure of the acreage has negative consequences both for agricultural organizations and for the socio-economic development of the region as a whole. The predominance of crop production leads to: disruption of crop rotation, and consequently deterioration of soil fertility; reduction of the number of jobs; decrease in the number of local population; migration of rural population to the town (currently 70% of the total population of the region lives in towns) [8]; increase in imports of food products (meat and dairy products, vegetables, fruits, sugar, etc.); deterioration of the financial situation of the enterprise due to significant problems with the sale of agricultural raw materials, lack of its internal deep processing, state purchases.

An increase in the production of a particular type of agricultural raw materials without taking into account the demand for it, as well as existing problems with its sale, as a rule, lead to an unjustified increase in their stocks, loss of quality during storage or complete unsuitability of its use even as animal and bird feed. Ultimately, this is reflected in the loss of the corresponding income and the deterioration of the financial condition of the enterprise.

Of course, farmers themselves will not be able to solve this problem without the interes-

- *în primul rând*: optimizarea stării structurale a suprafețelor însămânțate trebuie să respecte următoarele condiții: rotația culturilor să se efectueze în baza rezultatelor științifice, pentru a păstra fertilitatea solului; producția de materii prime agricole trebuie să fie efectuată în concordanță cu necesitățile (cererea) pieței interne și cele ale pieței externe;
- *în al doilea rând*: în baza parteneriatului public-privat, trebuie create întreprinderi pentru creșterea bovinelor, porcinelor, ovinelor și păsărilor de curte, ca și consumatori de produse agricole vegetale;
- *în al treilea rând*: este necesar să fie perfecționat sistemul achizițiilor publice de materii prime agricole pentru exportul ulterior;
- *în al patrulea rând*: să se îmbunătățească permanent sistemul de decontări reciproce pentru produsele realizate.

Managementul financiar al întreprinderilor agricole și serviciul comercial ar trebui să efectueze o analiză eficientă a solvabilității potențialilor clienți, precum și evaluarea acestora pe grupuri de risc.

În cazul utilizării creditului comercial în relațiile comerciale, este necesar ca acesta să dețină anumite garanții sau asigurări, precum și să fie prevăzute sancțiuni dacă obligațiile vor fi executate cu întârziere.

Ținând cont de faptul că întreprinderea analizată, SRL „RIST”, întâmpină probleme de lichiditate, managementul financiar ar trebui să aplice în relațiile comerciale o „politică dură de creditare”, care să presupună: reducerea perioadei pentru care se acordă împrumutul; reducerea mărimii împrumutului; creșterea volumului reducerilor de preț pentru plățile în numerar; înăsprirea procedurilor de colectare a datoriilor debitoare.

La efectuarea plăților pentru produsele expediate cumpărătorului, este recomandabil să se utilizeze un sistem de reduceri comerciale, cum ar fi: pentru clienții permanenți; pentru plata în termenii conveniți; pentru o anumită cantitate de marfă; pentru produsele a căror termen de valabilitate expiră în curând etc. [9].

ted participation of the state as the owner of the land:

- *firstly*: the optimization of the acreage structure should correspond to: the scientifically based crop rotation in order to preserve soil fertility; production of agricultural raw materials should be consistent with needs (demand) of both the domestic and foreign markets;
- *secondly*: on the basis of public-private partnership, to create enterprises for the cultivation of cattle, pigs and birds as consumers of crop production;
- *thirdly*: to establish public procurement of agricultural raw materials for further export;
- *fourthly*: to improve the system of mutual settlements for the products sold.

The financial management of agricultural organizations and the commercial service should qualitatively study the solvency of potential buyers, their assessment by risk groups.

When using a commercial loan in trade relations, it is necessary to condition its collateral security or insurance, the size of sanctions for late fulfilment of obligations.

Taking into account that the analysed enterprise SRL “RIST” is experiencing difficulties with liquidity, financial management should apply a “strict credit policy” in trade relations, which may involve: shortening the period for which the loan is granted; reducing the size of the loan; increasing the size of the price discount for cash; tightening the procedure for collecting accounts receivable.

When paying for products shipped to the buyer, they must use a system of trade discounts: for regular customers, for payment within an agreed period, for a certain amount of goods, when the expiration date of products is approaching, etc. [9].

Conclusions

The conducted research shows that in the new economic conditions, the role of financial management in the management of agricultural enterprises is significantly increasing.

Concluzii

Cercetările efectuate indică faptul că, în noile condiții economice, rolul gestiunii financiare în cadrul întreprinderilor agricole crește semnificativ.

Astfel, la planificarea diversificării culturilor pentru zonele de însămânțare, este necesar să se țină cont de:

- cerințele pentru menținerea și sporirea fertilității solului;
- cererea de produse agroalimentare pe piața internă;
- posibilitatea și necesitatea prelucrării materiilor prime agricole de către industria alimentară locală;
- completarea portofoliului de produse cu comenzi de la cumpărătorii externi și capacitatea de plată a acestora.

Perfecționarea sistemului de gestiune în aceste domenii, va permite reducerea stocurilor excesive de produse finite, va reduce datoriile debitoare și, în consecință, va accelera rotația activelor circulante, îmbunătățind astfel starea financiară a întreprinderii.

În opinia noastră, ca rezultat al multor ani de cercetare și analize științifice a situației din sectorul agroalimentar al regiunii, concluziile propuse vor contribui la îmbunătățirea gestionării activelor circulante ale întreprinderilor agricole în particular, precum și a situației financiare a acestora în general.

Soluționarea acestei probleme în direcțiile propuse va avea un efect social semnificativ, și anume: crearea de locuri de muncă suplimentare; menținerea populației muncitoare din mediul rural; îmbunătățirea situației demografice; crearea de valoare suplimentară; asigurarea securității alimentare în regiune.

Thus, when planning the acreage structure, it is necessary to take into account:

- requirements for the preservation of soil fertility;
- availability of demand for manufactured products in the domestic market;
- possibility and need for internal processing and use of agricultural raw materials;
- fullness of the order portfolio of external customers and their solvency.

Improving management in these areas will reduce excessive stocks of finished products, reduce accounts receivable, and accordingly accelerate the current assets turnover and improve the organization's financial condition.

In our opinion, as a result of long-term scientific observations of the state of the agri-food sector in the region, the proposed conclusions will contribute to improving the management of current assets of agricultural organizations in particular, as well as their financial situation in general.

Solving this problem in the proposed directions will also have a significant social effect, namely: creating additional jobs; maintaining the number of hardworking rural population; improving the demographic situation; creating additional value; ensuring food security in the region.

Bibliografie/Bibliography:

1. БЛАНК, И. А. *Основы финансового менеджмента* [online]. В 2 т. 4-е изд., стер. Москва: Омега-Л, 2012. 1330 с. ISBN 978-5-370-02286-9 [accesat 14.01.2024]. Disponibil: <http://kaminchitalka.ru/osnovy-finansovogo-menedzhmenta-v-2-t-4-e-izd-ster.php>
2. TRACH, D. *Scientific foundations of management*. Rybnitsa: OJSC Rybnitsa Printing House, 2019. 300 p. ISBN 978-9975-3218-4-6.
3. *Министерство экономического развития Приднестровской Молдавской Республики* [online] [accesat 14.01.2024]. Disponibil: <https://www.mer.gospmr.org/>

4. *Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova* [online] [accesat 14.01.2024]. Disponibil: <https://statistica.gov.md>
5. *Оборотные средства в сельском хозяйств* [online] [accesat 14.01.2024]. Disponibil: https://spravochnick.ru/ekonomika/formy_oborotnyh_sredstv/oborotnye_sredstva_v_selskom_hozyaystve/
6. ПЕТРОВА, Ю. М. Моделирование механизма управления оборотным капиталом как фактора повышения устойчивости экономики интегрированных агропромышленных предприятий [online] [accesat 14.01.2024]. *Вопросы управления*. 2020, № 2 (63), сс. 13-23. Disponibil: <https://repec.ranepa.rurnp/mngiss/m20202.pdf>
7. ТРАЧ, Д. М. *Управление деловой активностью сельскохозяйственной организации*. Монография. Рыбница: Теслайн, 2023. 169 с.
8. TRACH, D. *Socio-economic development of the northern region of Transnistria and ways to improve it*. Rybnitsa, 2022. 291 p. ISBN 978-9975-3522-0-8.
9. TRACH, D., TUHARI T. Improving the methodology for managing current assets of agricultural enterprises [online]. *Journal of Research on Trade, Management and Economic Development*. 2020, vol. 7, issue 2 (14), pp. 54-63. ISSN 2345-1424 [accesat 14.01.2024]. Disponibil: <http://jrtmed.uccm.md/index.php/ro/arhiva/volume-7-issue-2-14-2020>